

### บทที่ 3

#### วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษา เรื่องภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอโป่งน้ำร้อน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการโดยมีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การจัดกระทำข้อมูล
6. วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล
7. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

#### ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การดำเนินการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้ศึกษากับประชากรและกลุ่มตัวอย่างดังนี้

1. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียน อำเภอโป่งน้ำร้อน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 256 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียน อำเภอโป่งน้ำร้อน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ปีการศึกษา 2553 โดยใช้เทคนิคการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยกำหนดประเภทของสถานศึกษาเป็นชั้นตามตารางกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างของ เครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, pp. 607 - 610) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 153 คน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำแนกตามขนาดสถานศึกษา

| ประเภทของสถานศึกษา | ประชากร | กลุ่มตัวอย่าง |
|--------------------|---------|---------------|
| ขนาดเล็ก           | 87      | 52            |
| ขนาดกลาง           | 98      | 59            |
| ขนาดใหญ่           | 71      | 42            |
| รวม                | 256     | 153           |

### เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ (Checklists) แสดงสถานภาพของผู้บริหารและประเภทของสถานศึกษา อำเภอโป่งน้ำร้อน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 2 ได้แก่ ขนาดโรงเรียน และ ประสิทธิภาพการบริหาร

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ เพื่อสอบถามเกี่ยวกับกระบวนการภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามแนวคิดของเกทเชลล์ และกูบา (Getzels & Guba, 1957, p. 423) ซึ่งประกอบด้วยภาวะผู้นำ 3 ด้าน จำนวน 45 ข้อ คือ

1. ด้านที่ 1 ผู้นำที่ยึดสถาบันเป็นหลัก จำนวน 15 ข้อ
2. ด้านที่ 2 ผู้นำที่ยึดบุคคลเป็นหลัก จำนวน 15 ข้อ
3. ด้านที่ 3 ผู้นำที่ยึดการประสานประโยชน์เป็นหลัก จำนวน 15 ข้อ

### การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร หลักการ ทฤษฎี และงานวิจัยเกี่ยวกับภาวะผู้นำ (Leadership) ตามแนวคิดทฤษฎีของเกทเชลล์ และกูบา (Getzels & Guba, 1957, p. 423) และแนวคิดของ ขงลัทธิ บัญจิด (2546, หน้า 80 - 84) เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2. ศึกษาแบบสอบถามที่เกี่ยวกับกระบวนการภาวะผู้นำ ตามแนวคิดหรือทฤษฎีที่คล้ายคลึงกันและเกี่ยวข้อง เพื่อนำมาพิจารณาปรับเปลี่ยนเป็นประเด็นคำถามเฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้อง

3. สร้างแบบสอบถามเป็นข้อประเด็นคำถามเกี่ยวกับ ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอโป่งน้ำร้อน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 นำแบบสอบถาม

ที่สร้างขึ้นให้ประธานกรรมการผู้ควบคุมการทำนิพนธ์ ตรวจสอบสำนวนภาษาและความสมบูรณ์ของเนื้อหา

4. นำแบบสอบถามที่ได้รับการแก้ไขแล้วเสนอให้คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Validity) ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิประกอบด้วยบุคลากรต่อไปนี้

4.1 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เจริญวิชัย สมพงษ์ธรรม ผู้อำนวยการศูนย์นวัตกรรม

การบริหารและผู้นำทางการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยบูรพา

4.2 ดร.สมุทร ชำนาญ

อาจารย์ประจำศูนย์นวัตกรรม

การบริหารและผู้นำทางการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยบูรพา

4.3 ว่าที่ร้อยตรี ดร.อานนท์ สุขภาคกิจ

ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17

นำแบบสอบถามที่ได้จากผู้ทรงคุณวุฒิมาพิจารณาแก้ไขปรับปรุงและขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามให้ถูกต้องและเหมาะสม

5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลอง (Try Out) กับครูผู้สอนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในเขตอำเภอโป่งน้ำร้อน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกของแต่ละข้อของแบบสอบถาม โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) ผลการหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ พบว่า อยู่ระหว่าง .26 ถึง .91 ซึ่งเป็นค่าอำนาจจำแนกที่ยอมรับได้ และนำไปหาค่าความเชื่อมั่น

6. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของ ครอนบาค (Cronbach, 1990, pp. 202 - 204) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ .96

7. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความเชื่อมั่นและมีความสมบูรณ์ไปใช้ในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างต่อไป

## การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามวิธีการและขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ขออนุญาตจากศูนย์วัดกรรมการบริหารและผู้นำทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการส่งแบบสอบถามไปโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
2. จัดส่งแบบสอบถาม จำนวน 153 ฉบับ ไปยังครูผู้สอนที่ทำการสอนในโรงเรียนในอำเภอโป่งน้ำร้อน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง
3. ในกรณีที่ยังไม่ได้รับแบบสอบถามคืนตามเวลาที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ ผู้วิจัยได้ติดตามเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง
4. ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับคืน ผู้วิจัยตรวจสอบและคัดเลือก แบบสอบถามที่สมบูรณ์ จำนวน 153 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100
5. นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาลงรหัสให้คะแนนตามน้ำหนักคะแนนแต่ละข้อและบันทึกข้อมูลลงในคอมพิวเตอร์ โดยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป
6. นำผลคำนวณมาทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามความมุ่งหมายของการวิจัยต่อไป

## การจัดกระทำข้อมูล

1. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามมาตรวจสอบและคัดเลือกแบบสอบถามฉบับที่สมบูรณ์ทุกฉบับมาให้คะแนนตามน้ำหนักที่กำหนดไว้ ตามแนวคิดของ เบสท์ และคานท์ (Best & Kahn, 1993, p. 247) ดังนี้
  - 5 หมายถึง มีพฤติกรรมหรือมีการปฏิบัติมากที่สุด
  - 4 หมายถึง มีพฤติกรรมหรือมีการปฏิบัติมาก
  - 3 หมายถึง มีพฤติกรรมหรือมีการปฏิบัติปานกลาง
  - 2 หมายถึง มีพฤติกรรมหรือมีการปฏิบัติน้อย
  - 1 หมายถึง มีพฤติกรรมหรือมีการปฏิบัติน้อยที่สุด
2. นำข้อมูลที่ได้ให้คะแนนตามเกณฑ์น้ำหนักรายข้อบันทึกลงในคอมพิวเตอร์และวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป
3. นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลมาดำเนินการตามความมุ่งหมายของการวิจัยต่อไป

## วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาแยกวิเคราะห์ ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับประสบการณ์ผู้บริหารสถานศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม นำมาวิเคราะห์โดยหาค่าร้อยละ และขนาดสถานศึกษา ที่ผู้วิจัยเป็นผู้สำรวจ ข้อมูลวิเคราะห์โดยหาค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ของลิเคิร์ต (Likert, 1967) โดยเรียงลำดับจากมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์สำหรับวัดระดับพฤติกรรมหรือการปฏิบัติภาวะผู้นำของผู้บริหารทั้ง 5 ระดับ โดยหาค่าคะแนนเฉลี่ย ( $\bar{X}$ ) ของคะแนนเป็นตัวชี้วัด นำมาเทียบกับเกณฑ์โดยกำหนดเกณฑ์ และแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ยตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด และบุญส่ง นิลแก้ว, 2535, หน้า 25 - 26)

|             |         |                                                 |
|-------------|---------|-------------------------------------------------|
| 4.51 - 5.00 | หมายถึง | มีพฤติกรรมหรือมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด  |
| 3.51 - 4.50 | หมายถึง | มีพฤติกรรมหรือมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก        |
| 2.51 - 3.50 | หมายถึง | มีพฤติกรรมหรือมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง    |
| 1.51 - 2.50 | หมายถึง | มีพฤติกรรมหรือมีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย       |
| 1.00 - 1.50 | หมายถึง | มีพฤติกรรมหรือมีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด |

## สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป โดยเลือกเฉพาะวิธีวิเคราะห์ข้อมูลที่สอดคล้องกับความมุ่งหมายของการวิจัย ดังนี้

1. วิเคราะห์จำนวนครูผู้สอนในสถานศึกษา อำเภอโป่งน้ำร้อน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 จำแนกตาม ประสบการณ์การบริหาร และขนาดสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา ใช้สถิติบรรยาย ได้แก่ ร้อยละ
2. วิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาอำเภอโป่งน้ำร้อน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 2 สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าคะแนนเฉลี่ย ( $\bar{X}$ ) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ( $SD$ )
3. วิเคราะห์เปรียบเทียบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาอำเภอโป่งน้ำร้อน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์การบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สถิติที่ใช้คือ การทดสอบค่าที ( $t$ -test)

4. วิเคราะห์เปรียบเทียบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาอำเภอโป่งน้ำร้อน  
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา  
สถิติที่ใช้ คือ การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – Way ANOVA)

มหาวิทยาลัยบูรพา  
Burapha University